

СТАНОВИЩЕ

от д-р Дончо Стоянов Донев, доцент в Бургаски свободен университет

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.

професионално направление 3.2. Психология

докторска програма *Позитивна психология*

Автор: *Радослав Димитров Щерев*

Тема: Влияние на вибро-акустичната стимулация върху психическия резилианс на пациенти с хронична болка.

Научен ръководител: *проф. д-р Юрий Павлов Янакиев*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-22-727 от 21.03.2025 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Влияние на вибро-акустичната стимулация върху психическия резилианс при пациенти с хронична болка“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма Позитивна психология. Автор на дисертационния труд е Радослав Димитров Щерев – докторант в редовна форма към катедра Психология с научен ръководител проф. д-р Юрий Павлов Янакиев.

Представеният от Радослав Щерев комплект материали е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

Докторантът е приложил четири публикации в научни издания.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Радослав Щерев завършва средно образование в Математическа гимназия “Академик К. Попов” с профил Информатика. През 1997 г. успешно защитава магистърска степен по Икономика и управление на транспорта в Университет за национално и световно стопанство - София. Работи в търговските отдели на международни компании. А от 15 години е мениджър продажби в “Брейн амиго” - Пловдив. Основните му дейности са свързани с технически консултации и обучение за използване на апаратура за неврорехабилитация и подкрепа на психичното здраве.

3. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд е значима и фундаментална за позитивната психология. Тя поставя проблема за резилианса в контекста на съвременните технологични инструментални методи. По този начин се разширява традиционното методологично поле на психологията като наука.

4. Познаване на проблема

Очевидно е задълбоченото познаване на дискутираните конструкти от Радослав Щерев. Детайлно и в хронология е представена концепцията за психичния резилианс. Логично и последователно са операционализирани всички конструкти от обекта на изследването. Ясно са дефинирани психо-физиологичните процеси, свързани с устойчивостта.

5. Методика на изследването

Методиката на изследването е релевантна на поставената изследователска цел и води към изпълнението на изследователските задачи. Методите са подходящи за измерване на определените критерии в контекста на дефинираната целева група. Дизайнът на изследването е класически експеримент с две групи, както всяка от тях преминава през две нива на експериментални условия в различна последователност.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Теоретичният анализ в дисертационния труд задълбочено и последователно дискутира всички конструкти от изследователското поле. Първата глава от дисертацията на Радослав Щерев представлява теоретична рамка за изследването на психическия резилианс (психична устойчивост) и неговите механизми. В нея се разглеждат основните определения и концепции за резилианс, като се проследява неговата етимология, теоретичните модели, механизмите и факторите, които са определящи. Особено внимание е отделено на невро-биологичните основи на психичната устойчивост, включително ролята на мозъчните структури, медиаторните системи и физиологичните реакции при стрес и травма. Разгледани са приложните методи за измерване и развитие на резилианса, включително био- и неврофийдбек, транскраниална стимулация и други апаратни техники. Особено внимание е отделено на вибро-акустичната стимулация като нов подход за въздействие върху психичната устойчивост.

Втора глава от дисертацията описва структурата и методологията на проведеното емпирично изследване, фокусирано върху влиянието на вибро-акустичната стимулация (ВАС) върху психичния резилианс при пациенти с хронична болка. Предоставен е ясен и детайлен план за провеждане на емпиричното изследване, който обхваща всички ключови аспекти от методологията. Елементите на изследователската концепция са ясно и прецизно дефинирани. Изключително силно впечатление прави детайлното описание на конструираната от докторанта система за вибро-акустична стимулация. Сама по себе си, тази част от

дисертационния труд представлява значим иновативен принос. Изследваната извадка е съставена от 30 души, подбрани по предварително заложи критери. Въпреки, че извадката е малка, тя позволява да се направят достатъчно убедителни изводи за сравнявани протоколи за прилагане на вибро-акустична стимулация.

В трета глава са представени резултати от измерванията преди и след преминаване на изследваните лица през всяко от нивата на експерименталните условия (два различни протокола за прилагане на вибро-акустична стимулация). Приложените описателни статистики представят по ясен и последователен начин получените данни. Изчислените минимални и максимални стойности, средна аритметична, мода, медиана и стандартно отклонение дават ясна представа за динамиката на заложените в изследването критери. За проверка на издигнатите изследователски хипотези е приложена проверителна статистика. Приложен е t-тест за установяване на статистическата значимост на установените количествени разлики в измерваните критери. Чрез регресионен анализ е установено влиянието на пола и възрастта на изследваните лица върху измерваните критери. Добро впечатление прави разделянето на количествения анализ от качествената интерпретация на данните. Изключително коректно са дефинирани ограниченията на проведеното изследване. В дисертационния труд, по своеобразен начин, се разширява полето на позитивната психология по отношение на използването на инструментални методи за повлияване на психичния резилианс. Дисертационният труд съдържа практико-приложни приноси и изобретения, достойни за патент.

7. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Радослав Щерев е представил четири публикации в сборници от научни конференции, издадени в периода на неговата докторантура. И четирите са свързани с темата на дисертационния труд, като отразяват различни аспекти от представеното изследване.

Концепцията, организацията и дизайна на проведеното изследване са оригинални. Данните и техния анализ са автентични. На тази база, считам, че няма данни за плагиатство, а представеният дисертационен труд е авторски.

8. Критични забележки и препоръки

Обемът на извадката би могъл да постави определени ограничения при прилагане на някои статистически методи за анализ на получените данни.

9. Автореферат

Авторефератът отразява в пълнота съдържанието на дисертационния труд. В него са представени основни моменти от теоретичния анализ, както и данни от емпиричното изследване.

10. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Считам, че описаният метод (техническо изпълнение и методика за прилагане) за аудио-акустична стимулация и аудио-акустична терапия би могъл да бъде патентован. Биха били интересни и бъдещи изследвания за неговото приложение в по-широка гама от психо-физиологични състояния.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че Радослав Щерев притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Радослав Щерев в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма Позитивна психология.

21.04.2025 г.

Изготвил становището:

(подпис)

.....

(доц. д-р Дончо Донев)